

EVEREST EDUCATIONAL SOCIETY'S

Dr. Zakir Hussain College of Education

Mhaismal Road, Khultabad, Dist - Aurangabad, (M.S)

(Affiliated to Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.)

College Code - EA340908

NCTE Code-123119

Principal

Dr. Shaikh Firoj

M.A., M.Ed., M.Phil. (Edu), Ph.D. (Edu.)

Mob: 9326069915

Web-<https://drzhedu.in>

Ref. No.: D24/603-3

Date: 18/02/2025

Justification 2.4.5

This is to be justified that the college has uploaded the documentary evidence in support of each response with Sample evidence showing the tasks carried out for each of the selected response as:

1. Preparation of lesson plans
2. Developing assessment tools for both online and offline learning
3. Effective use of social media/learning apps/adaptive devices for learning
4. Identifying and selecting/ developing online learning resources
5. Evolving learning sequences (learning activities) for online as well as face to face situations.

Kindly, consider it.

Thank you

Principal

Dr. Zakir Hussain College of Education
Khultabad, Dist. Chhatrapati Sambhajnagar

Everest Educational Society's

Dr. Zakir Hussain College of Education,

Mhaismal Road ,Khuldabad, Dist.Aurangabad

B.Ed. Course

2023 - 2024

FINAL LESSON PLAN

Method A (हिंदी)

University Seat No.:- BED2240680

Name :- सैयद आनिशा फारुख अली

Name of the school :-

Class :- 6 वी Division :-

Topic :- कविता (जीवन नहीं भरा करता है।)

Period :- IV Time :- 10:00-10:30

Date of Lesson :- 25-7-24

Aids to be Used :-

Final Lesson

Planning

Chatter
25/07/24
IIT - Exam

Chatter
25/7/24

2023-24

पाठक

परिचय/व्ये

अथवा

अव्यापन

उद्देश्य

उद्देश्य और

अपेक्षा

बौद्धिक

अनुभव

विद्यार्थ्यांची

कक्षा

बौद्धिक

स्मार्तित्य

कार्यकार्य

मुख्य

अपेक्षा

आत्म परिचय

नाव - सैय्यद आनिसा फारुख अली

पत्ता - शाहीव गांधी नगर द्युवताबाद

शिक्षण - बी. एड

छंद - कविता वाचने

सुविचार - "ज्ञान एक रोसा

दिपक है जो आपके जीवन में प्रकाश
फैलता है।

Principal

Dr. Zahir Hussain College of Education

पाठका
परिचय/चमो

अक्षर्य
आस्थापन केंद्र

अक्षर्य और
अप्लीकरो

शैक्षणिक अनुभव

विद्यार्थ्यांची
कक्षा

शैक्षणिक
आहारिय
कार्यकार्य

मुख्यभाषण

पाठ परिचय

शैक्षणिक नाव -

इयत्ता - ७ वी [कक्षा]-

विषय - हिंदी

दिनांक -

मुख्य घटक - कविता

उपघटक - जीवन नही मरता कुरता है।

पाठ्यघटक -

Principal

Dr. Zakir Hussain College of Education

पाठका परिचय/लेख

अध्ययन अध्यापन सुद्धे

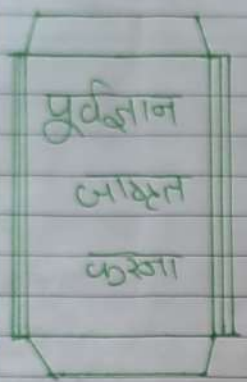
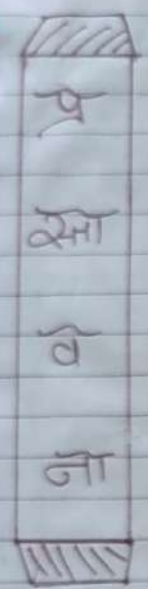
अपेक्षा और उपलब्धीकरण

बौद्धिक अनुभव

विद्यार्थ्याणी कर्मा

बौद्धिक स्मार्तिय प्रत्यकार्य

मुख्यभाषण

अपेक्षा :-
विद्यार्थ्याणी छात्रों का पूर्वज्ञान जाक्षण करना।

[नमस्कार वरुणा आप हिंदी विषय के बारे में जानकारी हासिल करने में मदत करनी है। अध्यापक पूर्वज्ञान पर प्रश्न पूछते हैं।]

दिनांक -
दिनांक -
कविता
जीवन नहीं
अब कस्त
हैं।

उपलब्धीकरण-

छात्र पूर्व ज्ञान पर आधारित प्रश्नों का उत्तर देते हैं।

प्रश्न 1-

1) प्रत्यक्ष विनकी गोप में है? → तिन विषयों की गोप में

2) बसपन की कसर रह क्या काम नहीं? → कुव की बसपन काम

3) कौन एक सा बरसता है? → बावव

4) कौन एक सा बरसता है? → बावव

5) प्रत्यक्ष विनको रस पियाता है? → प्रत्यक्ष विनको रस पियाता है।

जा शब्द
जीवाज हेना -
विक्र जाना
सिद्ध - पुस्तक
का बाह्य आवरण
किरती - जाव

पाठका परिचय/रूप	अंशयन अध्यापन सुद्धे	अधिष्ठे और उपलब्धीकरण	बौध्नातिक अनुभव	विद्यार्थ्यांची कृती	बौध्नातिक साहित्य प्राथक कार्य	मुख्यभाष	
वि ष य प्र ति पा ठ ने	प्रकट	अधिष्ठे:- श्रीमकाशाली को कविता बारे मे जानकारी पेते है।	अध्यापक उपाध्याय विद्यार्थी	प्रथक पर धरका नाम है।	उत्प्रेरित	[]	
	वाचन	अपलब्धीकरण:- छान कविता के बारे मे जानकारी सिखना है।	श्रीमकाशाली कविता	आप अध्म अपठते है।	विद्यार्थी		
	मौन	आयचन:- छान कविता के बारे मे जानकारी सिखना है।	आयचन:- छान कविता के बारे मे जानकारी सिखना है।	आयचन:- छान कविता के बारे मे जानकारी सिखना है।	आयचन:- छान कविता के बारे मे जानकारी सिखना है।		विद्यार्थी
	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-		विद्यार्थी
	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-		विद्यार्थी
	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-	आयचन:-		विद्यार्थी

जीवन नहीं
मरा करता
है।

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulabadi, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

इ
उ
ऊ
थ
न

अधिष्ठा:-

छात्रां को कृपिता का नाम प्राच करने मे सज्ज करनी

[छात्रा कृपिता सुज्जाने]

अधिष्ठा को अध्यापक पठकर है]

सुल्हीकरा:-

छात्र प्राप्त ज्ञान पर कृपे पठनी का प्रचार देते है।

लिखित

छात्र

सर्वो

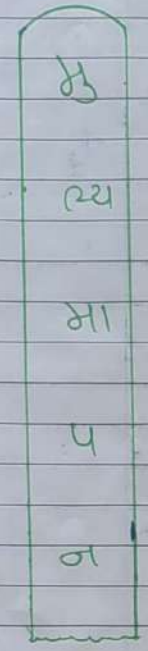
करने

है।

री
शैक्षिक
र
र
र
र
र
र
र
र
र

र
र
र
र
र
र
र

पाठका परिचय/रूपे अध्ययन अध्यापन कृत्ये अधिष्ठे और उपलीकरा शैक्षणिक अनुभव विद्याथ्याची कृती शैक्षणिक स्मार्तिय प्रायक कार्य मुख्यभा

सभी
अध्यापित
कृत्ये

ज्ञान :- छात्रो को प्राप्त ज्ञान करने हेतु भगत करना

उपलीकरा

छात्रो को प्राप्त ज्ञान पर प्रश्नो का उत्तर देना।

प्रश्न

फाटिन
व्यभ्रमोत

खीयाम हेना = विक्रि जाना

विव्य = मुस्तक का बाहय आवरणी

छिकन = सिवण, चिंता

पनधरे = अकल स्थान अदी योगि जानी भ्रमो हे।

किशती = नाव

मम = अंधकर

कुतसि = चहरा

को
[शिक्षक
कृत्ये
हे।]

बोधो का अर्थ
हे।

विक्रि जाना

मुस्तक का बाहय
आवरणी

सिवण, चिंता

अकल स्थान अदी
योगि जानी
भ्रमो हे।

नाव

अंधकर

चहरा

अध्यापित

उपलीकरा

विद्यार्थी

प्रश्न

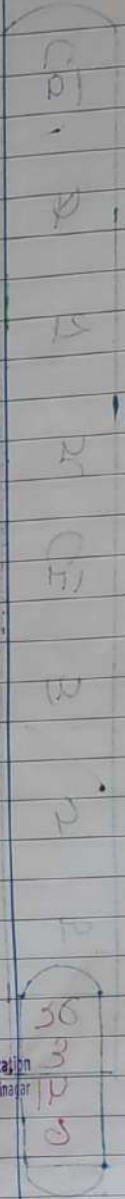
करते

हे।

अध्यापित

उपलीकरा

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Kulicabad, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

10
8
7
6
5
4
3
2
1
०६
०५
०४
०३

प्रकट वाचन
मौन वाचन

अधिष्ठे:-
शिक्षक छात्रों को कविता का अर्थ समझाने हैं।

[अध्यापक कविता को पढ़ाने का अर्थ समझाने हैं]

स्पष्टीकरण:-
छात्र कविता का अर्थ समझाने हैं।

विद्यार्थी
-एवम
करते हैं।

अध्ययन:-
छात्रों को स्वयंमअध्ययन की आवाज दायना।

[अध्यापक छात्रों को स्वयंमअध्ययन के लिए प्रेरित करते हैं]

विद्यार्थी
रहते हैं।

स्पष्टीकरण:-
छात्र अध्यापक का दिया हुआ ०६०५०६ कॉपी लिखते हैं।

कविता अपनी कॉपी में लिखकर लाना।

कॉपी में लिखते हैं।

Everest Educational Society's
Dr. Zakir Hussain College of Education,
Mhaismal Road ,Khuldabad, Dist.Aurangabad

B.Ed. Course

FINAL LESSON PLAN

Method A . (ENGLISH)

University Seat No.:-

Name :- Mujahid Ahmad Riyaz Ahmael

Name of the school :- Moulana Azad Urdu High School
Khuldabad.

Class :- 5th

Topic :- The Little Babul Tree

Period :- IV Time :- 10:30 to 11:05

Date of Lesson :- 06/02/2025

Aids to be Used :- Pictures, Blackboard
Chalks etc.

Moulana Azad Urdu High School, Khuldabad

Name :- Mujahid Ahmad Riyaz Ahmad
Sub :- English Std :- V
Unit :- Prose Sub-Unit :- The Little Babul tree
Date :- 06/02/2025 Time :- 35 min

• Pupil's Previous Knowledge :->

- Students know about the natural things
- Students know the same trees.
- Students know about language skill.

• Teaching points of Lesson :->

grove, thorns, stole, leaves,
Babul tree.

• Teaching Maxims :->

Know from to Unknown,

• Teaching Aids :->

Chalk, Black board,
duster, Pictures, Stick etc.

• Value achive during Teaching learning :->

- To increase moral values in the students.
- To motivate the students for Environment.

Sun
M/S
2025

Am

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khuldabad, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

Introduction

Previous Knowledge

- Objective :-
- 1) To correct teaching learning situation.
 - 2) To test the previous knowledge of the pupil.
 - 3) To think the previous knowledge with the new one.

Specification :-
Students know the new knowledge and connect to the previous knowledge.

- Teacher's Activity
- 1) Where do we get our light?
 - 2) Where do we get oxygen?
 - 3) Who gives us fruits & flowers?
 - 4) Give me some name of the trees?

ask some questions.

do we get from?

do we get from?

gives us flowers?

some name of the trees?

Pupil's gives the answers.

Ans: Sun

Ans: Air

Ans: Tree

Ans: Peepal, Neem, Babul etc.

By Question and Answer for Previous Knowledge - Checking.

Statements of Aims

"The Little Babul Tree"

Objective :-
To acquaint the pupils with the topic of lesson.

Specification :-
Pupil's status the topic writes it in their notebook.

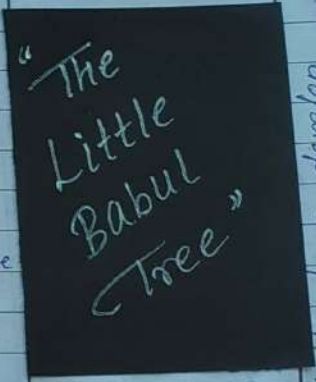
Teacher announce the "The Little Babul tree"

announce today we are going to learn about

Pupil's listen very carefully.

and

Write the name of the topic in their notebooks.

Students have develop skill.

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khalidabad, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

Presentation

Reading Statement

The Little Babul Tree

In a grove of mango trees, there was one little babul tree. The little tree was pretty, but it was not happy. One day it said, "I do wish I had big leaves! All the other trees have big leaves. My thorns are sharp and stiff. Children do not like me." Next day, when the little tree woke up, it had big leaves. It was just like the mango trees. "Now I am happy," it said. But a goat came along and ate up all the big leaves. "Oh, dear!" said the babul tree. "I wish I had gold leaves. Goats do not eat gold leaves."

Objective :-
To enable the students pupils to listen and understand simple English when spoken.

Specification :-

- 1) He follows the Pronunciation of the speaker.
- 2) He grasps simple ideas hidden in the speech.
- 3) He follows the sequences of the ideas expressed.

Teacher question.

- 1) Which tree is in lesson?
 - 2) Which trees of grove?
 - 3) Who stole the gold leaves?
 - 4) Wind sprang up then what was broken?
- Teacher reads the passage with proper pronunciation and modulation of voice.

ask the question.

tree is in lesson?

trees of grove?

stole the leaves?

sprang up was broken?

Teacher reads the passage with proper pronunciation and modulation of voice.

Pupil's answer the question.

Ans: Babul tree

Ans: Mungo tree

Ans: Thief

Ans: Glass leaves.

Pupil's listen very carefully and silently.

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulna, Diet, Chhatrapati Sankaraprasad

Teacher reads the passage to develop listening skill among the students.

Silent Reading By Pupil.

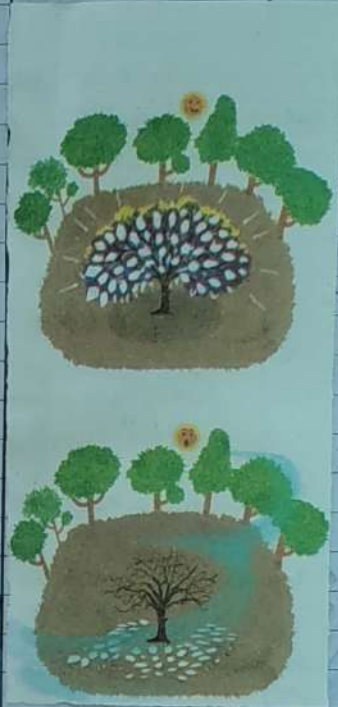
Next day, when the little tree woke up, it had gold leaves. "How happy I am!" it said. But a thief came along and stole all the gold leaves. "Oh dear!" said the babul tree. "I wish I had glass leaves. Thieves do not steal glass leaves." Next day, when the little tree woke up, it had glass leaves. "How happy I am! See my leaves shine in the sun." But a strong wind sprang up. "Who-oo!" said the wind. And it broke all the glass leaves. "Oh dear!" said the babul tree. "I wish I had my horns and small leaves again. Goats do not eat them all up. Thieves do not steal them."

1) Knowledge :-
Objective :- Pupils understanding "The Little Babul tree."
Specification :- Pupils know the "The Little Babul tree."
2) Understanding :-
Objective :- Pupils understanding "The Little Babul tree."
Specification :- Pupils know the story of "The Little Babul tree."

instructions for read silently the
Q =>
1) Which tree is big leaves?
2) What wish babul tree in first para?
3) Who all eaten the big leaves?
4) What time wish babul tree?
5) Who stole leaves?
6) What time wish babul tree?

Teacher to pupils the passage and search answer.
tree is big leaves?
wish babul tree in first para?
eaten the big leaves?
wish babul tree second
stole leaves?
wish tree in time?

pupils read the passage and gives the answers.
-> Mango tree has big leaves.
-> In first para babul wants big leaves.
-> The Goat
-> Babul tree wants golden leaves.
-> The thief
-> Babul tree wants glass leaves.

and give answers of questions.

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khalidabad, Dist. Chhatrapati Samanajinagar

Recognition

Objective :-
To see the knowledge acquired in the class.

develop with the the

Teacher's Summary help of pupils.

Pupil's give the answers.

Specification :-
Pupils listen carefully to the main points summarized by teacher.

1) Which grove

is the of trees?

Ans: Mango

2) which little lesson?

is the tree in

Ans: The Babul Tree.

3) why do not babul

children like tree?

Ans: Because of their thorns.

By Question & Answers

Application

Objective :-
To test the knowledge acquired in or situation.

tell to for to Reading sentences one.

Teacher the pupils loud the one by

Pupil's read the sentences one by one.

Specification :-
Pupils to apply the given knowledge in or "The little Babul tree."

Pupils read the sentences with proper pronunciation

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulda, Dist. Chhatrapati Sambhaji nagar

Evaluation

Objective :-
To test the knowledge acquired by the pupils learning process.

ask the make some for the

Teacher's pupils to sentences following words.

Pupils give the answers.

Make Sentence using the following words.

Specification :-
Pupils answer the question with confidence.

- 1)
- 2)
- 3)

Happy

→ I am very happy.

Mango

→ I like mango.

Children

→ Children are going to school.

- 1) Happy
- 2) Mango
- 3) Children

Pupils make sentences using the given words

Home Work

Objective :-
To make the Pupils to use their leisure time properly.

write the for home tell to notedown notebooks.

Teacher questions work and pupil's to in their

Pupils note down the Home Work question in their Notebooks.

Home Work :-
Write the short note on 'Babul tree' in your words.

Specification :-
Pupils make their leisure time properly.

Pupils Copy down the Home work in their notebook.

BLACKBOARD

Subject :- English Unit :- Prose
Sub-unit :- The little Babul Tree
Std :- V Date :-

The Little Babul Tree

Words : Meaning

- 1) Grove - Some trees.
- 2) Stole -
- 3) thorns - sharp spine
- 4) Sprang up - Tilt in the air

* Home Work :-

Write the short note on 'Babul tree' in your words.

Jain
Mishra

Internal Ex.
Dr. Azeez

Apr.
6-2-25

Principal

Dr. Zakir Hussain College of Education
Khuldabad, Dist. Chhatrapati Sambhajnagar

Everest Educational Society's

Dr. Zakir Hussain College of Education,
Mhaismal Road ,Khuldabad, Dist.Aurangabad

B.Ed. Course

2023 - 2024

FINAL LESSON PLAN

Method B. (HISTORY)

University Seat No.:- _____

Name :- फत्वा निजामोदिन सिद्दिकी

Name of the school :- जिल्हा परिषद हाई स्कूल औरंगापुरा

Class :- 9 वी Division :- _____

Topic :- शिवपूर्वकालीन महाराष्ट्र

Period :- VII Time :- 12:00 to 12:30

Date of Lesson :- 26.07.2024

Aids to be Used :- थेटे भावाचे चित्र, दुष्काळ चित्र,
संताचे चित्र.

* पाठ परिचय *

नाव :- फरा निजामोद्दिन सिद्दिकी
शाळेचे नाव :- जिल्हा परिषद टाई स्कूल
औरंगपूर, छत्रपती संभाजीनगर

वर्ग :- १ वी

दिनांक :- 26.07.2024

मुख्य घटक :- शिवपूर्वकालिन महाराष्ट्र

उपघटक :- मौजा दुष्काळचे संकट,
संताचे कार्य.

पाठ्य घटक :- दुष्काळचे संकट

शैक्षणिक साहित्य :- खेडेगावाचे चित्र,

संताचे चित्र, दुष्काळ चित्र, खडू,
फळा इ.

विषय :- इतिहास

विद्यार्थ्यांचे तद्विषय पूर्वज्ञान :-
विद्यार्थ्यांना त्याविषयी माहिती आहे.

26/7/24

Principal

Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulda, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

पाठ्याच्या
पाठ्याच्या
अध्ययन व
अस्थापन मुद्दे
उद्दिष्टे व
स्पष्टीकरण

शिक्षक

कृती
विद्यार्थी
कृती
फलक लेखन
शै.साहित्याचा वापर
मूल्यमापन

प्र
स्ता
व
ना

पूर्वज्ञान
जागृत
करणे

उद्दिष्टे :-
विद्यार्थ्यांचे
पूर्वज्ञान जागृत
करणे.

शिक्षक पूर्व
धारित प्रश्न

स्पष्टीकरण :-

विद्यार्थी पूर्वज्ञाना
वर आधारित प्र-
श्नांची उत्तरे
सांगतात.

- 1) आपण कोणत्या
- 2) आपण कोणत्या
- 3) आपल्या देशात
- संत होऊन वेळ
- 4) या संतांनी
- ज्यात जन्म

नापर आ- विद्यार्थी विचारलेल्या
विचारनात. प्रश्नांची उत्तरे देतात.
हे "पाठ्या" मध्ये उल्लेखित आहे.
विद्यार्थी विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देतात.
आपण कोणत्या देशात राहतो?
आपण कोणत्या देशात राहतो?
आपण कोणत्या देशात राहतो?
आपण कोणत्या देशात राहतो?
आपण कोणत्या देशात राहतो?
आपण कोणत्या देशात राहतो?
आपण कोणत्या देशात राहतो?
आपण कोणत्या देशात राहतो?

तोडी

ले
व
क
थ
न

शिवपूर्वकलि-
न महाराष्ट्र

उद्दिष्टे :-
पाठ्याचे हेतू
स्पष्ट करणे.

तर मठा आज आपण
लीन महाराष्ट्र या
माहिती घेणार

शिवपूर्वकलि-
न महाराष्ट्र या
माहिती घेणार
विद्यार्थी पाठ्याचे
नाव व दिन लिहून
घेतात. शिवपूर्वकलि-
न महाराष्ट्र या
माहिती घेणार

* पाठ्याचे नाव *
शिवपूर्वकलि
महाराष्ट्र

लेखी

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khatwas, Dist. Solapur

पाठ्याच्या पाठ्या

अध्ययन व अध्यापन मुद्दे
अदिदष्टे व स्पर्धीकरण

शिक्षकांचे

कृती

विद्यार्थी कृती

फलक लेखन शै. साहित्याचा वापर

मूल्यमापन

विषय

संताचे कार्य

अदिदष्टे :-
विद्यार्थ्यांना संताच्या कार्याविषयी माहिती समजावून आंगणे.

लोकांच्या अस्वच्छा व कर्म-विश्वास होता त समाजात व जनजातनी केले.

विद्यार्थी भ्रमण करतात.

प्रतिपादन

स्पर्धीकरण :-
विद्यार्थी संताच्या कार्याविषयी माहिती समजावून घेतात.

महाराष्ट्रात संत स्वरूपाल चक्रवर्ती झाली, तदनंतर संत नामदेव, संत रामदास यांनी संत परंपरेची स्थापना केली. "विठ्ठल" संताचे देवत

परंपरेची स्वामी घासून संत ज्ञानेश्वर, तुकाराम जोपासली कले वर वार संताचे देवत

संत तुकाराम

अदिदष्टे :-
विद्यार्थ्यांना तुकाराम महाराजांचे कार्यविषयी माहिती समजावून आंगणे.

शिक्षक विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्रातील संत परंपरेचा शोध घ्यावा व संत तुकाराम महाराजांचे कार्य समजावून आंगतात.

विद्यार्थी भ्रमण करतात.

स्पर्धीकरण :-
विद्यार्थी माहिती समजावून घेतात.

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education

पाठ्याच्या अध्ययन व अध्यापन मुद्दे स्पष्टीकरण
 शिक्षकांची कृती विद्यार्थी कृती फलक लेखन शै. साहित्याचा वापर मूल्यमापन

सं
क
ल
न

दृष्टीकरण करणे उद्दिष्टे :-
प्राप्त ज्ञानाचे दृष्टीकरण करणे.

1) पंढरपूर येथे शाचे मंदिर आहे ?

शाचे मंदिर

विठ्ठलाचे

2) शिकवणूक विद्यार्थीना प्रश्न विचारला. विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतात.

विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतात.

विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतात.

3) शोली ही काव्यरचना असते ?

शोली पाठ्यावर अवलंबून असते.

शोली पाठ्यावर अवलंबून असते.

4) दुष्काळ पडल्याच्या भावात काय होते ?

भावात वाढ होते.

भावात वाढ होते.

5) मौजा म्हणजे काय ?

खेडेगाव

खेडेगाव

6) संत ज्ञानेश्वरांनी कोणता ग्रंथ लिहला ?

'भगवद् गीता'

'भगवद् गीता'

7) त्यांनी कोणत्या चळवळीची धातला ?

पारकरी चळवळीचा

पारकरी चळवळीचा

* सारांश *

श्रेती ही पाठ्यावर अवलंबून असते. दुष्काळ पडल्यावर धान्याच्या भावात वाढ होते. मौजा म्हणजे खेडेगाव. संत ज्ञानेश्वरांनी 'भगवद् गीता' हा ग्रंथ लिहिला.

Principal
Tatyasaheb Kore College of Education
Sambhalingar, Chhatrapati Sambhalingar

पाठाच्या पायच्या अध्यायन व अध्यापन मुद्दे स्पष्टीकरण शिक्षकांची कृती विद्यार्थी कृती फलक लेखन शै. साहित्याचा वापर मूल्यमापन

उ
प
थो
ज
न

सर्व अध्यापित मुद्दे

उद्दिष्टे :-
प्राप्त ज्ञानाचा नवीन परिस्थितीशी उपयोग करणे.

1) मुल नामदेवांनी कोणते कार्य केले?

कोणते

भागवत धर्माचा वापरावावी जावून संदेशादिला.

2) महाराष्ट्र ही कुमी म्दले कोणाची ठेले?

कोणाची ठेले?

संताची क्षुमी

मू
ल्य
मा
प
न

सर्व अध्यापित मुद्दे

उद्दिष्टे :-
विद्यार्थ्यांच्या पडलावा घणे.

1) खेडे गावाला म्हणतात.

असे

मौजा

स्पष्टीकरण :-

2) व शांचा समाजावर जबरदस्त पडाटा होत.

शांचा समाजावर जबरदस्त पडाटा होत.

अंधशुद्धा व कर्मकांड

3) अनेक गावे मिळून होत असे.

मिळून होत असे.

परगाणा

4) दुष्काळ पडल्याची तीव्र टंचाई निर्माण होते.

पर दुष्काळ पडल्याची तीव्र टंचाई निर्माण होते.

पाठ्याची

- रिकाम्या जागा भरा.

1) खेडे गावाला असे म्हणत.

2) व शांचा समाजावर जबरदस्त पडाटा होत.

3) अनेक गावे मिळून होत असे.

4) दुष्काळ पडल्याची तीव्र टंचाई निर्माण होते.

तेांडी

Principal
U.S. Zakir Hussain College of Education
Established in 1982
Chhatrapati Sambhaji Nagar

पाठाच्या अध्ययन व अक्षापन मुद्दे
पाठ्याच्या अध्ययन व अक्षापन मुद्दे
अक्षापन मुद्दे स्पाहीकरण
शिक्षकांची कृती
विद्यार्थ्या कृती
फलक लेखन
शे. साहित्याचा वापर
मूल्यमापन

फलक - लेखन.

घटक - शिवपूर्वकालिन
महाराष्ट्र

विषय - इतिहास
घटक - शिवपूर्वकालिन
महाराष्ट्र

- * मोजा
- * दुष्काळाचे संकट
- * संताची कार्ये
- * संत नामदेव
- * संत ज्ञानेश्वर

गुरुपाठ -
1) संतांच्या कार्यामुळे
लोक जागृती कशी
झाली? ते शोडव्यात
लिहून आणा ?

Principal

Dr. Zakir Hussain College of Education
Khuladabad, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar.

Everest Educational Society's
Dr. Zakir Hussain College of Education,
Mhaismal Road ,Khuldabad, Dist.Aurangabad

B.Ed. Course

FINAL LESSON PLAN

Method B. (Geography)

University Seat No.:- _____

Name :- SHAIKH AYAZ SHAIKH RIYAZ

Name of the school :- Molana Aazad urdu high school

Class :- V :- _____

Topic :- بھارت کا تعارف

Period :- _____ Time :- : _____

Date of Lesson :- 5/2/2025

Aids to be Used :- _____

Name :- SHAIKH AYAZ
SHAIKH RIYAZ

Name of school :- Molana
Aadaj urdu high school

STD :- V

Date of Lesson :-

Subject :- Geography

Teaching add :-

Shm
(Int. Ex)
05/02/2025

External Ex
5/02/2025

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulda, Dist. Chhatrapati Sambhajnagar

تلمیذ

مقصد :-
۱) طلبہ کی سابقہ معلومات کی
کی جانچ کرنا

۲) جماعت میں تعلیمی ماحول
پیدا کرنا

تفصیل :-

۱) طلبہ کی سابقہ معلومات کی
جانچ ہوتی ہے۔

۲) جماعت میں تعلیمی ماحول پیدا
ہوتا ہے۔

۳) طلباء سبق کی طرف راغب
ہوتے ہیں۔

مقصد :-

طلباء کو سبق کے عنوان
سے واقف کرنا

تفصیل :-

طلباء سبق کے عنوان
سے واقف ہوتے ہیں

اقتدار مقصد

معلم سوال کرتا ہے

طلبہ جواب دیتے ہیں

۱) آپ کے کلاس کا نام
نام کیا ہے

۲) خلد آہار

۳) آپ کس ضلع میں
رہتے ہیں

۳) اورنگ آباد

۴) آپ کس ریاست
میں رہتے ہیں

۴) مہاراشٹر

۵) آپ کس ریاست کے
ملک میں رہتے ہیں

۵) بھارت کی ریاست
بھارت میں رہتے ہیں

معلم با آواز بلند اعلان
کرتا ہے کہ ہم بھارت
کا تعاون اس عنوان
بارے میں معلومات
حاصل کریں گے

طلبہ بخور سنتے ہیں
اور اپنی اپنی میاں
پرستی کا علم تحریر
کرتے ہیں

مقصد
 طلبہ کو بھارت سے واقف کرانا
 بھارت جسے نو مانڈ برطان
 یا ہند کہاں جاتا ہے اور
 رسمی طور پر جمہوریہ بھارت
 جنوبی ایشیا میں واقع
 ایک ملک ہے جو ان دور
 سے ہی مختلف مذاہب کو
 یہاں رکھنے سے کام لیتا ہے

تفصیل
 طلبہ بھارت سے واقف ہوتے ہیں
 بڑا بھارت آبادی کے لحاظ سے اس وقت سب سے بڑا ملک ہے اس لحاظ سے یہ دنیا کا سب سے بڑا جمہوری ملک بھی کہلاتا ہے اس ملک میں کل 28 ریاستیں ہیں

مقصد
 طلبہ بھارت کے بارے میں اور ریاست کے بارے میں معلومات کو جمع کرنے کے لیے

تفصیل
 طلبہ بھارت کے بارے میں اور ریاست کے بارے میں معلومات کو جمع کرنے کے لیے

انہجرتکات

طلبہ جوابات دیتے ہیں

معلم سوالات کرتا ہے

1 اورنگ آباد
 2 آہل حق ضلع کانام کیا ہے
 3 آہل حق ضلع کانام کیا ہے
 4 آہل حق کس ریاست میں واقع ہے
 5 میاں پور
 6 آگرہ
 7 آگرہ
 8 آگرہ

9 آگرہ
 10 آگرہ
 11 آگرہ
 12 آگرہ
 13 آگرہ
 14 آگرہ
 15 آگرہ
 16 آگرہ
 17 آگرہ
 18 آگرہ
 19 آگرہ
 20 آگرہ
 21 آگرہ
 22 آگرہ
 23 آگرہ
 24 آگرہ
 25 آگرہ
 26 آگرہ
 27 آگرہ
 28 آگرہ

29 آگرہ
 30 آگرہ
 31 آگرہ
 32 آگرہ
 33 آگرہ
 34 آگرہ
 35 آگرہ
 36 آگرہ
 37 آگرہ
 38 آگرہ
 39 آگرہ
 40 آگرہ
 41 آگرہ
 42 آگرہ
 43 آگرہ
 44 آگرہ
 45 آگرہ
 46 آگرہ
 47 آگرہ
 48 آگرہ
 49 آگرہ
 50 آگرہ

Principal
 Dr. Zakir Hussain College of Education
 Unnao, Dist. Chhapra, U.P.

مقصد طلبہ ریاست میں بھارت کی ریاستوں کے بارے میں

ضلعوں سے واقف ہونے سے

تفصیل

بھارت ایک جمہور گامک

سے یہاں پر کسی کو اپنے

مقاصد سے واقف ہونے سے اور

بھارت میں عمل 29 ریاست

سے اور اب 28 ریاست

سے صرف

13 اکتوبر 2019 کو جو کہ

ریاست مرکز ایر استقام

علاقہ آئی اب 9 ریاست

اور 9 مرکز زیر استقام

علاقہ سے

مقصد

طلبہ کو نزلوں کے

بارے میں بتانا

تفصیل

بھارت میں 29 ضلعوں کے بارے

میں 29 ضلعوں میں عمل اضلاع

کی تعداد 36 ہے

بھارت میں آبادی کے لحاظ

سے دوسرے نمبر پر آئی

ہے اور رقبہ کے

لحاظ سے تیسرا نمبر پر آئی ہے

9م رقبہ کے لحاظ سے سب سے

بھارتی ریاست

9 گوا

10 رقبہ کے لحاظ سے سب سے

بڑا ریاست

10 راجستھان

11 گواکن راجدھان

11 ہینجی

12 راجستھان کے راجدھان

12 بھوپال

13 سمت شمال اور کون

کڑسی ہے

13 سمت چار سے مغرب

مشرق شمال جنوب

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulabad, Dist. Chhatrapati Samundargar

مقصد
دیہی معلومات کے واقف
وہانا

طلبہ جواب دیتے ہیں معلم سوال کرتا ہے

تفصیل

طلبہ دیہی معلومات
سے واقف ہوتے ہیں

بھوپال میں مدرسہ پرورش کی
راجدھانی

دوسرے شہر میں مدرسہ کے لحاظ سے مدرسہ
پرورش کئے گئے ہیں

MP کو دل چاہتا ہے اس کو ہندوستان کا
کیا جاتا ہے

چند گاؤں میں پنجاب کی
راجدھانی

36 میں بہار میں
ضلع ہے

طلبہ تعلق کے بارے
میں معلومات حاصل
کرتے ہیں ضلعوں کے
تعلق سے معلومات
لیتے ہیں

طلبہ ریاست کے
تعلق سے جانتے ہیں
ریاست ریاست میں
کرنسک بننا ہے

ایک بار

انہی کے

مقصد
حاصل کردہ معلومات کو
نئے حالات سے جوڑنا

تفصیل
حاصل کردہ معلومات
کو نئے حالات سے
جوڑتے ہیں

مقاصد اور تفصیلات
لغس مضمون
اقدار منازل

کارِ طلباء
کارِ محنت
کارِ معلم
جایج
سیاہ

مقصد
دی گئی معلومات کی
جایج کرنا

تفصیل

دی گئی معلومات کی جایج
تفصیل سے

✓
(1)

مقصد
طلبہ کی فرصت کے اوقات
کا صحیح استعمال کرنا

تفصیل

طلبہ کی فرصت کے اوقات
کا صحیح استعمال کرنا

11
12

خاکا جگہ پر کوٹنا

آپ کی ضلع

آپ کی ریاست کا

میدان کا نام

آپ کی ریاست کا
میدان

بھارت

1. آپ کی ضلع کا
نام ہے

2. آپ کی ریاست کا
نام ہے

3. آپ کی ضلع کا
نام ہے

گھر کام :-

بھارت میں کوئی
دو ضلعوں کے
بارے میں
معلومات لکھ
کر لائے

نام :- شیخ ایاز شیخ ریاض

تاریخ :-

مضمون :- جغرافیہ

جماعت :-

گھر کام :-

منگ بھارت میں کوئی بھی

دور یا است اور اسلی راجدھانی

کے نام یکھکر لائے

Principal

Dr. Zakir Hussain College of Education
Khuldabad, Dist. Chhatrapati Sambhaji Nagar

Principal

Dr. Zakir Hussain College of Education
Khuldabad, Dist. Chhatrapati Sambhaji Nagar

EVEREST EDUCATIONAL SOCIETY AURANGABAD

Dr. Zakir Hussain College of Education Khuldabad

MHAISMAL ROAD, KHULDABAD
DIST. AURANGABAD.

B.Ed. Course

2022 - 2023

FINAL LESSON PLAN

Method- B. (*History*)

University Seat No. 70

Name Qureshi Haroon Ahmed

Name of the school : Maulana Azad High school

Class : VII Division : _____

Topic : Lesson Shivaji Maharaj Nizam Hukumat

Period : 4th Time : 10:30 to 11:05

Date of Lesson: 08-07-23

Aids to be Used : Photo of Shivaji Maharaj

سبق کی تفصیلات

نام: قریشی ہارون احمد

جماعت: ساتویں

مضمون: تاریخ

عنوان: شواجی مہراج کا نظام حکومت

تعلیمی توضیحات: چوک، ڈسٹر، پوسٹر، چارٹ

اسکول کا نام: مولانا آزاد ہائی اسکول خلدآباد

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulidabad, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

مقاسد و تقیلات | نفس مضمون | منازل
اقلام

انچرائٹنگ سلسلہ | کارڈ اور | کارڈ معلوم

سالانہ معلومات :- طلباء سماجی معلمین سے واقف ہیں

تدریس کے نکات :- سرکاری میڈیا اور کانٹاک حکومت

تدریس کے طریقے :- بیانہ طریقہ، استفرائی، واستخراچی

تدریس کے وسائل و اصول :-

سماجی معلمین کے تصاویر، رولپ بورڈ وغیرہ

تدریس سے حاصل ہونے والے اقدار :-

نظام اور کاروبار کی معلومات

اصول و ضوابط :- خاص سے عام کی طرف آسان سے مشکل کی طرف

تقتورات :- نظام، واسٹرز، اشتہار

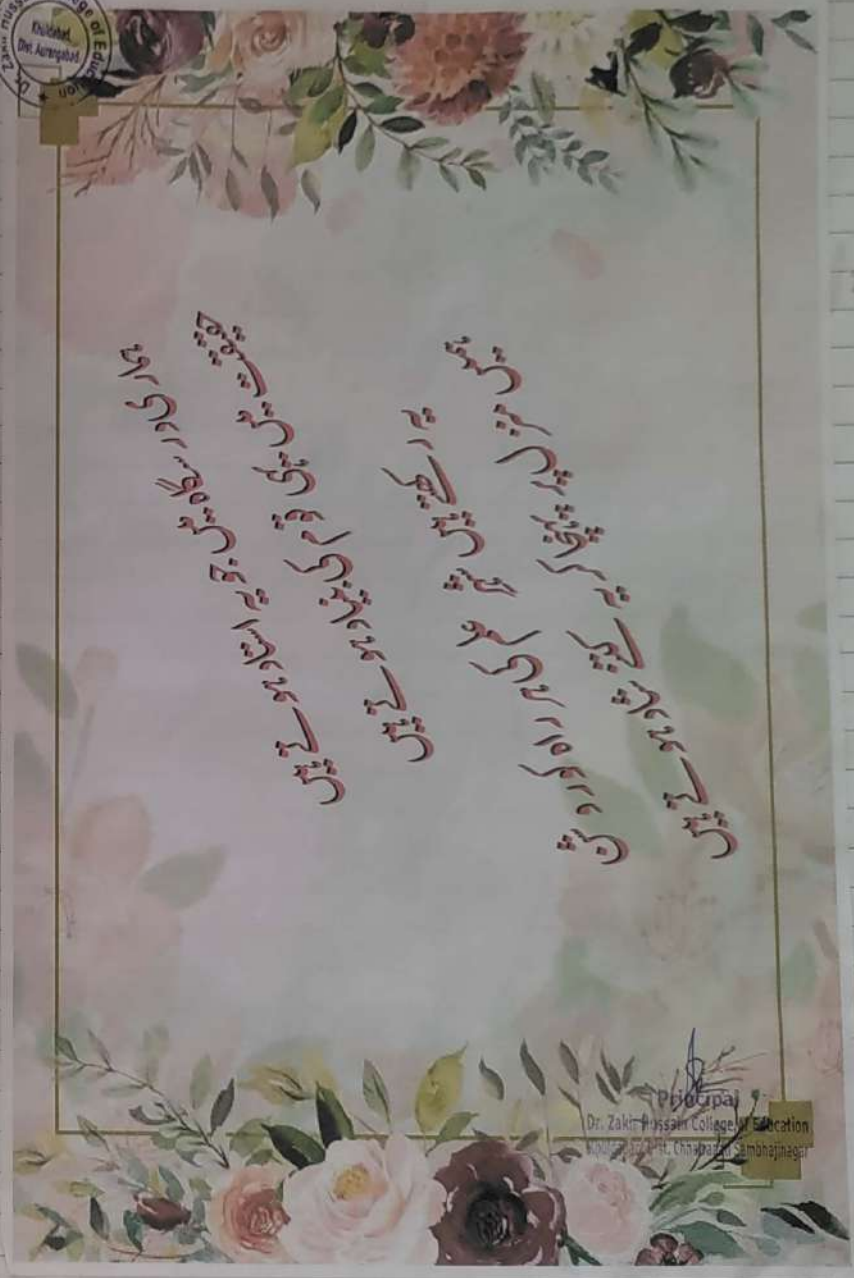
Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Malkajgiri, Dist. Chhatrapati Sambhaji Nagar

مقالہ: نقد و نظر

استادوں کی عظمت کو نثار میں نہ تو لو
استادوں کی عظمت کو نثار میں نہ تو لو

جہاں نے اسرار سے آتی ہے صداقت ان میں
جہاں ان کی تلامذہ ہیں یہ بے یقین
جہاں ان کی تلامذہ ہیں یہ بے یقین

انجمن اعلیٰ مدرسہ اسلامیہ کراچی

یہ کہیں کہیں ہے
یہ کہیں کہیں ہے
یہ کہیں کہیں ہے
یہ کہیں کہیں ہے

Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulna, Dhaka, Bangladesh

مقامی اور مقامی اخبارات کی معلومات کی جانچ کرنا

انجیل اور انجیل کے بارے میں معلومات کی جانچ کرنا

مقصد:-
طلبا کی سابقہ معلومات کی جانچ کرنا

طلبا کو باہر کی دنیا سے
تعارف دینا ہے۔

تفصیل:-
طلبا کی سابقہ معلومات کی جانچ کرنا ہے۔

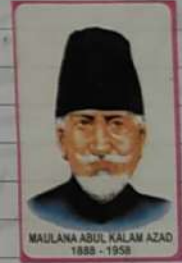
1) اس تقویر میں ہمارے
میترا جی سوجاٹن جی
کون سے ڈاکٹر اور ان کے
رہنما ہیں؟

مقصد:-
طلبا کی سابقہ معلومات کو نئی معلومات
سے مربوط کرنا

2) اس تقویر میں کون
کون سے ڈاکٹر یا صاحب
امیدار ہیں؟

3) یہ تقویر سماجی
اور سیاسی ماحول
آزادی ہے۔

تفصیل:-
طلبا کی سابقہ معلومات کو نئی
معلومات سے مربوط کرنا ہے۔

4) اس تقویر میں مولانا
ابوالکلام آزاد کی
تاریخیں ہیں۔

Principal
Dr. Zakir Hussain College of Education
Khulod, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

مقامی اخبارات

اظہارِ مسرت

شیواجی صاحبراج کا نظامِ حکومت

مقدمہ:-
 طلباء کو عنوان سبق سے
 واقف کرانا۔

تفصیل:-

طلباء کو عنوان سبق سے واقف
 کیونکہ ہیں۔

مقدمہ:-

طلباء میں تعلیمی صلاحیت
 پیدا کرنا۔

تفصیل:-

طلباء میں تعلیمی صلاحیت پیدا
 کیونکہ یہ طلباء کو عنوان سبق
 سے واقف کرنا ہے۔

اظہارِ مسرت

معلم / معلقہ بالاس
 یہ اعلان کرنا ہے کہ
 آج ہم

شیواجی صاحبراج کا نظامِ حکومت

اس سبق کا مزہ پڑھا
 کر سیکھ اور تعلیم
 سیکھ کر پھر پڑھا

طلباء کو معلقہ کا بیان
 سمجھانے کے لئے ہیں اور
 عنوان سبق کو اپنی
 عین نظر سے دیکھتے ہیں۔

شیواجی صاحبراج کا
 نظامِ حکومت

Principal
 Dr. Zakir Hussain College of Education
 Sambhajinagar, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar

انجمن اہل حق کے
وزیر اعلیٰ
انجمن اہل حق کے
وزیر اعلیٰ مہاراجہ شہنشاہی
میں نظام وزیر اعلیٰ تھے
حکومت کا وزیر اعلیٰ تھے
اور انسانی ترقی کی
ذمہ داری ان سے سنبھل
تھی رام چندر نیل کنٹھ

مقتلہ :-
مہاراجہ شہنشاہی مہاراجہ کے نظام
حکومت کو سمجھتے ہیں۔

مقتلہ :-

سرکاری کاغذات :-
سرکاری کاغذات سرکاری
فرمان اور ان کی سرکاری
ان کا بھی وہی وزیر
کا کام تھا و کتابت تھا

① طلبہ میں محنت و لگن کے (جی)
ن پیدا کیے تھے ہیں۔
② طلبہ کا ترقی جی کی مہارت کو
سمجھنے کی مہارت پیدا کرتے ہیں۔

زراعت سے متعلق
یا کسی :-
مہاراجہ کے کاغذات
دوں ہی تھوڑی کی طرف
جانی تو ترقی دلائی
زیادہ رقم نکلان و مہول
تہ کر رہا

قلعہ :-

سوراج میں
کل ۶۶۱۰ قلعہ تھے
پہر تار گڑھی بہر پوری
قلعہ ہیں سیکھو جی
فوج و دستوں پیدل
اور کھنڈر سوراج

⑧ استرہ
وزیر اعلیٰ مہاراجہ شہنشاہی
⑨ حکومت کا فوج ترقی
کے اور اس میں ترقی
لام چندر نیل کنٹھ تھے
کس کی تھی؟

⑩ سرکاری فرماں اور
سرکاری کاغذات میں
تقریباً آجس دن تو ترقی تھی
ذمہ تھی؟

⑪ وزیر کا کام کیا تھا؟
کتابت کا کام تھا۔

⑫ مہاراجہ نے کن لوگوں
کی طرف خاص توجہ دلائی
کی طرف خاص توجہ دلائی

⑬ سوراج میں کل ۶۶۱۰
قلعہ تھے۔

⑭ پہاڑی قلعہ بہر تار
گڑھی یا ہاں گڑھی راج
گڑھی تھے

⑮ فوج کتنے حصوں
پر مشتمل تھی؟
فوج دو حصوں
پر پیدل اور کھنڈر
سوراج پر مشتمل
تھی۔

نشیو اہل حق مہاراجہ کا لگام حکومت

مضمون - تاریخ

نشیو اہل حق مہاراجہ کا
فتح کا قلعہ

سوراج کے وزیر اعلیٰ طلبہ کی جان بچا بیوی ہیں۔

اعادہ

مقدمہ :-
طلیبا کو دی گئی معلومات کا اعادہ کرنا

تفصیل :-
طلیبا کو دی گئی معلومات کا اعادہ کرنا

مقدمہ :-
طلیبا کو دی گئی معلومات کا اعادہ کرنا

تفصیل :-
طلیبا کو دی گئی معلومات کا اعادہ کرنا

اعادہ

معلقہ طلباء کے سوالوں کے جوابات کی سروراثت کی وجہ سے اولیٰ طلباء کے مدد سے خلاصہ تحریر کرنا ہے۔

طلیبا کو سوالوں کے جوابات دینے ہیں

1۔ شیواجی میاراج کی فوج پر مشتمل کئی قبائل اور قبیلوں پر مشتمل فوج تھی اور فوج کے سرداروں کے نام کیا تھے؟

2۔ شیواجی میاراج نے کیا عالم کیا؟

3۔ شیواجی میاراج نے کونسی اہمیت پر دعویٰ کیا تھا؟

4۔ شیواجی میاراج نے کونسی قلعہ فتح کیا؟

5۔ ایشٹ پر دعویٰ کرنے والے کون کون تھے؟

شیواجی میاراج کا نظام حکومت
سورج - شیواجی میاراج نے تاج پوشی کے بعد جنوب کے علاقے فتح کیے۔
ایشٹ پر دعویٰ :- ایشٹ پر مشتمل جماعت قائم کی۔
فوج :- ایک پیدل فوج، گھوڑے اور فوج شامل تھی۔
قلعے :- میاراج نے 240 قلعے فتح کیے اور میاراج نے حکومت کی۔

سوالات کے ذریعے طلباء کی جانچ ہوئی ہے۔

التطابق

طلباء جو طلبات دہنتہ سے معائنہ طلباء سے انگریزی کے سوالات ہو تو یہ

① شیواجی میڈاراج نے میڈاراج نے میڈاراج سے ہونے والے مسائل کو لے کر آئے ہیں۔ اس کا جواب دینا ہے۔

② وزیر سے رقمہ خط میڈاراج نے وزیر سے رقمہ کو لے کر آئے ہیں۔ اس کا جواب دینا ہے۔

③ میڈاراج کی فوج دو حصوں پر مشتمل تھی۔ میڈاراج کی فوج کو لے کر آئے ہیں۔ اس کا جواب دینا ہے۔

④ شیواجی میڈاراج نے 240 قلعے فتح کیے۔ اس کا جواب دینا ہے۔

التطابق

① شیواجی میڈاراج نے میڈاراج نے میڈاراج سے ہونے والے مسائل کو لے کر آئے ہیں۔ اس کا جواب دینا ہے۔

② وزیر سے رقمہ خط میڈاراج نے وزیر سے رقمہ کو لے کر آئے ہیں۔ اس کا جواب دینا ہے۔

③ میڈاراج کی فوج دو حصوں پر مشتمل تھی۔ میڈاراج کی فوج کو لے کر آئے ہیں۔ اس کا جواب دینا ہے۔

④ شیواجی میڈاراج نے 240 قلعے فتح کیے۔ اس کا جواب دینا ہے۔

مقتصد

حاصل کردہ معلومات کو لے کر حالات میں استعمال کرنا ہے۔

تفصیل :-

مبادی حاصل کردہ معلومات کا استعمال نئے حالات میں کرنا ہے۔

مقتصد

مبادی سے سوال کے جوابات اخذ کرنا۔

تفصیل :-

طلباء سوالات کے جوابات دینے ہیں۔

التطابق

مقالہ و نقیسات نقد و مثنویات

انچارج: ...

مقدمہ
طیبا، کووی گئی معلومات
کی جانچ کرنا

صحتہ اللہم کہ فیروزہ
باند جان کر فلاح
فنیوں کی اصلاح
ہے

طیبا، کووی گئی معلومات
کی جانچ کرنا

تفصیل :-

طیبا، کووی گئی معلومات
کی جانچ بیوتی ہے۔

صحتہ اللہم کہ فیروزہ
باند جان کر فلاح
فنیوں کی اصلاح
ہے

① بیوتی صیراج نے
حکومت قائم کی

ہے صیراج حکومت

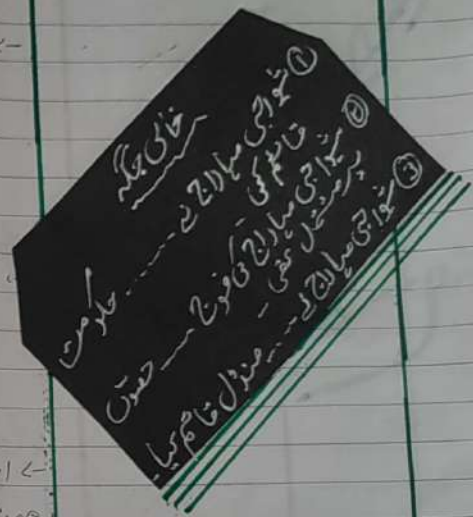
جانچ

② بیوتی صیراج نے
حکومت قائم کی

دو حکومتیں

③ بیوتی صیراج نے
حکومت قائم کی

ہے اسٹار، پردھان
حکومت قائم کیا

مقدمہ: لفظ و فقہ و عقائد کا صحیح استعمال کرنا۔

تفصیل:-

ظہار کہ غرضت کہ اوقات کا صحیح استعمال بیوٹا ہے۔

مقدمہ:-

ظہار میں ایسی حد آج کرنے کا جذبہ پیدا ہوتا ہے۔

تفصیل:-

ظہار میں ایسی حد آج کرنے کا جذبہ پیدا ہوتا ہے۔

مقدمہ:-

ظہار میں معالغہ کا شوق پیدا کرنا۔

تفصیل:-

ظہار میں معالغہ کا شوق پیدا ہوتا ہے۔

ظہار

مقدمہ: لفظ و فقہ و عقائد کا صحیح استعمال کرنا۔

ظہار میں ایسی حد آج کرنے کا جذبہ پیدا ہوتا ہے۔

مقدمہ: لفظ و فقہ و عقائد کا صحیح استعمال کرنا۔

ظہار میں ایسی حد آج کرنے کا جذبہ پیدا ہوتا ہے۔

کتابت و نقاشی

کار تختہ سیاہ

نام :- شہزادہ یارون احمد قادیانی
 مضمون :- تاریخ
 عنوان :- شہزادہ یارون احمد قادیانی

1 سورج : رسم پونہ کی بعد سورج کا ستارہ حکومت
 کے بعد انھوں نے جو بڑے کے علاقے فتح کیے۔

2 مہاراجہ شری چندر گروہ علیا : چونکہ مہاراجہ
 دران گروہ - شہزادہ - و شہزادہ

3 اشرف پورہ - شہزادہ - و شہزادہ

4 وزیر پورہ - شہزادہ - و شہزادہ

5 کاشی - شہزادہ - و شہزادہ

6 قلعہ - شہزادہ - و شہزادہ

7 مہاراجہ - شہزادہ - و شہزادہ

8 شہزادہ - شہزادہ - و شہزادہ

9 شہزادہ - شہزادہ - و شہزادہ

10 شہزادہ - شہزادہ - و شہزادہ

8/7/23
Shahkhan Zahoor Ahmed
Ext - Examiner

Amr
8/7/2023
Baig Hariz Bano
Intern
Examiner